

Powstanie kościuszkowskie

Polskie powstanie
narodowe przeciw Rosji
w 1794 r.
Spowodowane II
rozbiorem Polski i rządami
Targowicy.

Powstanie kościuszkowskie i upadek Rzeczypospolitej.

Aleksandra Ogrodnik, kl. 6d, 11.05.2020 r.

Dzień dobry! Witam na kolejnej lekcji historii.

Dziś poznacie okoliczności, które doprowadziły do ostatecznego upadku Rzeczypospolitej, czyli III rozbioru Polski.

Poznacie postać Tadeusza Kościuszko, który próbował ratować stojący nad przepaścią kraj.

Zapiszcie proszę temat oraz zagadnienia, według których go zrealizujemy:

1. Przyczyny wybuchu powstania kościuszkowskiego
2. Przebieg działań w 1794 roku
3. Skutki powstania
4. Przyczyny upadku Rzeczypospolitej

Przyczyny i wybuch powstania

Tadeusz Kościuszko zaczął opracowywać koncepcję powstania narodowego już w 1793 r. po ogłoszeniu drugiego rozbioru Polski.

Ostatecznie o wybuchu powstania zdecydowała sytuacja w kraju, a przede wszystkim decyzja ambasadora carskiego w Warszawie o zmniejszeniu liczebności i tak niewielkiego wojska polskiego.

Kościuszko zaprzysiągł akt powstania na **krakowskim Rynku** z udziałem wojska i ludu.

Po uroczystościach 24 marca 1794 roku na krakowskim Rynku, Naczelnik Tadeusz Kościuszko udał się do Ratusza i podpisał "Akt powstania...".

Dokument **nawoływał do walki o wolność i niepodległość Ojczyzny.**

Zgodnie z dokumentem Kościuszko został mianowany najwyższym i jedynym Naczelnikiem powstania.

W Akcie zapowiadano utworzenie rządu powstańczego.

Wybuch powstania

Rozpoczęło się powstanie, które było ostatnią próbą ratowania Rzeczypospolitej. **Trwało ono od 24 marca do 16 listopada 1794 r. i objęło swym zasięgiem prawie wszystkie dzielnice ówczesnego państwa polskiego.**

4 kwietnia 1794 r. doszło do bitwy pod Racławicami. O zwycięstwie Polaków zadecydował atak **kosynierów** na rosyjskie siły, prowadzony osobiście przez Kościuszkę. Wieść o zwycięskiej bitwie **pod Racławicami**, wraz z odezwą Naczelnika obiegły cały jeszcze nie zajęty przez zaborców kraj i przyspieszyły przystąpienie do powstania kolejnych ziem.

Decydujące znaczenie dla przebiegu powstania kościuszkowskiego miał wybuch insurekcji w Warszawie – na jej czele stanął bogaty szewc Jan Kiliński. **W czasie dwudniowych walk toczonych przez oddziały polskie i uzbrojonych rzemieślników Rosjanie stracili około 4500 żołnierzy. Powstańcy zdobyli wiele sprzętu i dział.** Była to największa klęska militarna Rosjan w czasie powstania kościuszkowskiego.

Wieść o zwycięstwie pod Racławicami była iskrą, która rozpałała powstańczy ogień na terenach dotychczas nie zajętych przez zaborców. Szczególne znaczenie dla dalszego rozwoju wydarzeń miało zmuszenie wojsk rosyjskich do wycofania się z Warszawy oraz opanowanie przez powstańców Wilna.

Tadeusz Kościuszko zdawał sobie sprawę, że powodzenie powstania zależy od tego, czy stanie się ono **powszechnym** – **czyli czy wezmą w nim udział chłopci**. Tylko oni mogli zrównoważyć przewagę militarną wojsk rosyjskich, co jedynie dawało szansę na powodzenie powstania.

Kim byli kosynierzy?

Były to **oddziały chłopskiej piechoty uzbrojonej w postawione na sztorc kosi** i walczącej w powstaniu kościuszkowskim- później także w powstaniach listopadowym i styczniowym. W znaczny sposób przyczynili się oni do zwycięstwa Kościuszki pod Racławicami - walczyło ich tam ok. 2 tysięcy!!

Uniwersał Połaniecki

Upadek powstania

•Najważniejszym posunięciem, mającym zachęcić chłopów do wstępowania w powstańcze szeregi, był **uniwersał ogłoszony 7 maja 1794 r.** w obozie pod Połańcem. Zawierał on istotne dla ludności wiejskiej obietnice m.in.: gwarantował wolność osobistą chłopów, a więc prawo swobodnego przenoszenia się z miejsca na miejsce, przyznawał prawo własności gruntu, na którym pracują.

•Przeczytajcie tekst źródłowy ze strony 194 i odpowiedzcie ustnie na pytania pod tekstem.

•Jako drobną anegdotę powiem Wam, że pytanie o ten dokument padło w popularnym programie „Milionerzy”- to potwierdzenie, że „opłaca się” znać historię własnego kraju:-).

•Dzięki „Uniwersałowi” udało się Kościuszcze doprowadzić stan liczebny armii do 70 tys. żołnierzy. Jej słabością był z jednej strony brak broni palnej: karabinów i armat, a z drugiej słabe wyszkolenie.

•Za mało było czasu, aby świeżego chłopaka rekruta wyszkolić na dobrego żołnierza.

Tymczasem sytuacja powstańców pogorszyła się gdy w maju 1794 roku do walki przeciwko nim przyłączyli się Prusacy. Tadeusz Kościuszko uderzył na połączone siły rosyjsko-pruskie **pod Szczekocinami**, ale bitwę tę przegrał, ponosząc dotkliwe straty. Wojska pruskie przystąpiły do oblężenia Warszawy.

O klęsce powstania kościuszkowskiego zdecydowała rozegrana w **październiku 1794 roku bitwa pod Maciejowicami**. Zakończyła się ona klęską. Tadeusz Kościuszko dostał się do niewoli.

Połączone siły rosyjskie uderzyły na Warszawę. Wojska rosyjskie po zdobyciu szturmem prawego brzegu Wisły dokonały **rzezi Pragi**. Niepowstrzymywane przez swoje dowództwo oddziały rosyjskie wymordowały kilka tysięcy cywilnych mieszkańców. To skutecznie zastraszyło obrońców lewobrzeżnej Warszawy, którzy skapitulowali przed napastnikiem.

5 listopada 1794 roku podjęto decyzję o kapitulacji- oznaczało to koniec powstania kościuszkowskiego.

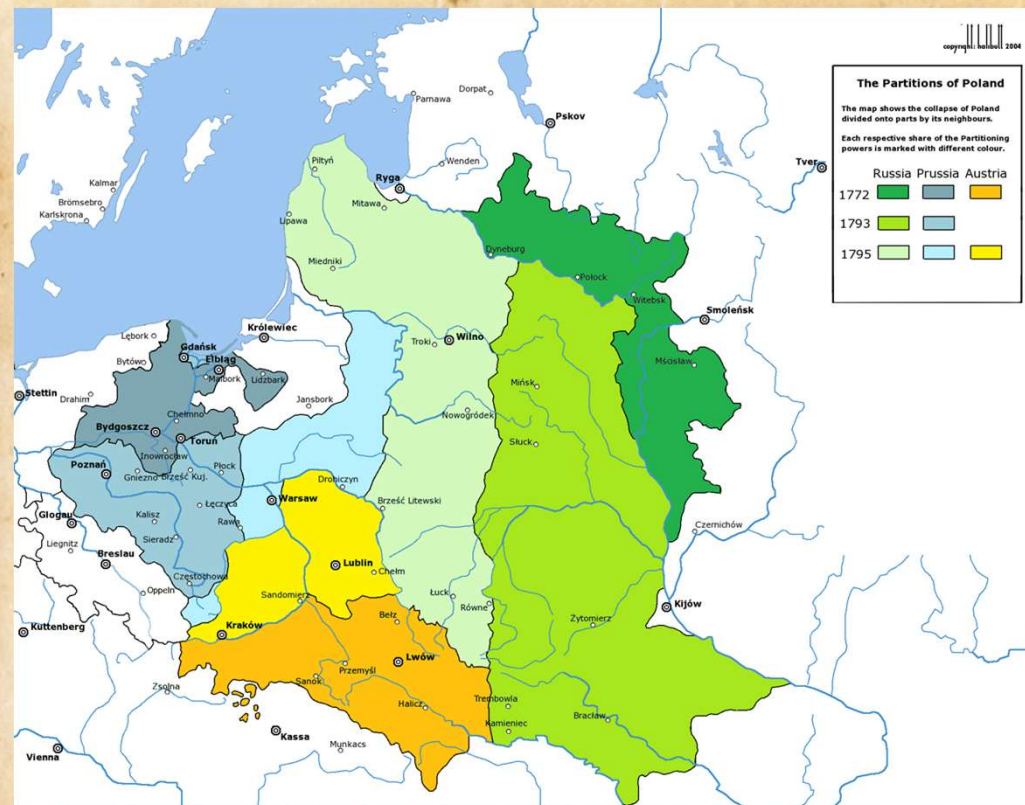
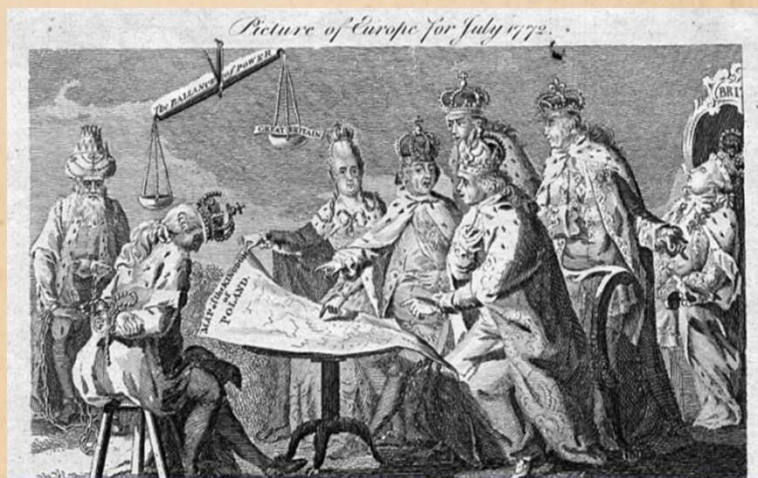
III rozbiór Polski- 1795 rok

Najważniejszym skutkiem powstania kościuszkowskiego była likwidacja państwa polskiego.

Stanisław August Poniatowski abdykował, po czym wyjechał do Rosji.

Najwybitniejszych przywódców wywieziono do Petersburga. Żołnierzy wcielano do armii zaborczych.

Liczny udział chłopów i mieszczaństwa w powstaniu kościuszkowskim miał istotny wpływ na rozbudzenie **świadomości narodowej**.

Austria już podczas insurekcji, żałując, że nie wzięła udziału w II rozbiórze Polski, zajęła Lubelszczyznę i Sandomierz. To ona była głównym inicjatorem **III rozbioru Polski**, który stał się faktem w 1795 roku. Polska na 123 lata zniknęła z mapy politycznej Europy.